

Wierzbęta z Branic (zm. 1424 lub 1425)

Możnowładca małopolski, stolnik krakowski, starosta sanocki, fundator gotyckiego kościoła pw. św. Grzegorza Wielkiego w Ruszczy. Pochodził z małopolskiego rodu Świebodziców–Gryfitów (herb: Gryf i Leliwa), związanego z terenami Nowej Huty podobnie jak inne znamienite rodziny. Jego ojciec, także Wierzbęta, lokował Ruszczę i Wolę Rusiecką na prawie średzkim (przeniósł z prawa polskiego). Natomiast sam Wierzbęta z Branic przeniósł swoją własność, wieś Ruszczę, w 1405 r. na prawo magdeburskie. Ożenił się z Dorotą z rodu Łabędziów, z którą miał dwójkę synów: Grzegorza (zm. 1458, kasztelan radomski) i Piotra (zm. 1472, kasztelan w Bieczu). Około 1420 r. ufundował

w Ruszczy gotycki kościół, który został zbudowany w miejscu romańskiej, znacznie starszej świątyni. Kamienne fragmenty pierwszej budowli można zobaczyć wmurowane w nowy kościół. Jest tam też gotycka płyta nagrobna przedstawiająca Wierzbętę w rycerskiej zbroi – został on tu bowiem pochowany. Patronem kościoła jest papież św. Grzegorz Wielki – imiennik fundatora (Wierzbęta w języku staropolskim to Grzegorz). W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się obraz na desce „Epitafium Wierzbęty z Branic”, pochodzący z kościoła w Ruszczy. Przedstawia adorację Dzieciątka Jezus i Matki Bożej. W centralnej części klęczy mała postać rycerza, za którym wstawia się papież św. Grzegorz Wielki. Epitafium jest jednym z najcenniejszych zabytków sztuki gotyckiej pochodzących z terenów dzisiejszej Nowej Huty.

© Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida

© Paweł Jagło / tekst

© Róża Kolecka, Anna Gotfryd-Kolecka / rysunek

[Licencja Creative Commons Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych 3.0 Polska.](#)

*Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski
w Warszawie w ramach Programu „Patriotyzm Jutra”.*